

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2011 m. liepos 12 d.

dėl Slovėnijos 2011 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl atnaujintos
2011–2014 m. Slovėnijos stabilumo programos

(2011/C 217/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos
121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB)
Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekono-
minės politikos priežiūros bei koordinavimo⁽¹⁾, ypač į jo 5
straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė
Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują darbo vietų
kūrimo ir augimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą
geresniu ekonomikos politikos koordinavimu, ir
daugiausia dėmesio skirti toms svarbioms sritims, kuriose
reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos
tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas.

(2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl
valstybių narių ir Sąjungos bendrųjų ekonominės poli-
tikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. –
sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos
gairių⁽²⁾, kurios kartu sudaro integruotas gaires. Į šias
integruotas gaires valstybių narių paprašyta atsižvelgti
formuojant nacionalinę ekonomikos ir užimtumo poli-
tiką.

(3) 2011 m. sausio 12 d. Komisija patvirtino pirmąją metinę
augimo apžvalgą, kuria pradedamas naujas ekonomikos
valdymo ES ciklas ir pirmas *ex ante* bei integruoto poli-
tikos koordinavimo Europos semestras, numatytas strate-
gijoje „Europa 2020“.

(4) 2011 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino
fiskalinio konsolidavimo ir struktūrinių reformų priori-
tetus (atsižvelgdama į 2011 m. vasario 15 d. ir kovo
7 d. Tarybos išvadą ir Komisijos metinę augimo
apžvalgą). Ji pabrėžė, kad pirmenybę reikia teikti pati-
kimų biudžetų ir fiskalinio tvarumo atkūrimui, nedarbo
mažinimui reformuojant darbo rinką ir naujoms ekono-
mikos augimo skatinimo priemonėms. Ji paprašė, kad
valstybės narės šiuos prioritetus įgyvendintų konkre-
čiomis priemonėmis ir jas įtrauktų į savo stabilumo ar
konvergencijos programas ir į nacionalines reformų
programas.

(5) 2011 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba taip pat
paragino valstybes nares, prisijungusias prie pakto „Euro
plius“, laiku pranešti apie savo įsipareigojimus, kad juos
būtų galima įtraukti į stabilumo arba konvergencijos
programas ir nacionalines reformų programas.

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. gegužės 19 d. Tarybos sprendimu 2011/308/ES dėl vals-
tybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 138, 2011 5 26, p. 56)
taikytina 2011 m.

- (6) 2011 m. balandžio 18 ir 19 d. Slovėnija pateikė 2011 m. atnaujintą stabilumo programą, apimančią 2011–2014 m. laikotarpį, ir 2011 m. nacionalinę reformų programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų sąsają, jos vertintos vienu metu.
- (7) Klestintis eksportas ir investicijos lėmė, kad kelerius metus prieš krizę Slovėnijos ekonomika sparčiai augo. Deja, Slovėnijai krizė padarė didelę žalą ir 2009 m. šalies BVP sumažėjo 8,1 % realiu apskaičiavimu, todėl sulėtėjo iki tol vykęs atotrūkio mažinimo procesas. Dėl automatinų stabilizatorių, ekonomikos atkūrimo priemonių ir didelės šaliai būdingos išlaidų dinamikos sąveikos, valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 1,8 % BVP 2008 m. iki 6 % BVP 2009 m. (bendros skolos lygis atitinkamai siekė 21,9 % ir 35,2 % BVP). Darbo rinkos reakcija buvo gerokai pavėluota, o užimtumas toliau mažėja. Nors nedarbo lygis išlieka mažesnis už ES vidurkį, jis smarkiai padidėjo, palyginti su ikikriziniu lygiu – nuo 4,4 % iki 7,3 % 2010 m. Ekonomika atsigauja gan lėtai; tikimasi, kad ji atsigaus tik 2012 m. – tais metais numatomas 2,5 % BVP augimas.
- (8) Remdamasi atnaujintos stabilumo programos vertinimu pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, Taryba laikosi nuomonės, kad artimiausio laikotarpio makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos programos biudžeto prognozės, yra tikėtinas, bet programos laikotarpio pabaigos – palankus. Programoje planuojama iki 2013 m. valdžios sektoriaus deficitą sumažinti nuo 5,6 % BVP 2010 m. iki mažesnės nei 3 % BVP pamatinės vertės, tuo tikslu apribojant įvairias pirmines išlaidas. Panaikinus perviršinį deficitą, programoje numatoma programos laikotarpiu tam tikra pažanga siekiant vidutinės trukmės tikslo – struktūriškai subalansuoti biudžetą, tačiau nenumatoma, kad šis tikslas bus pasiektas. Nors vidutinės trukmės tikslas yra platesnio užmojo negu ankstesnėje programoje, neatrodo, kad jis užtikrintų pakankamai greitą pažangą siekiant ilgalaikio viešųjų finansų tvarumo. Komisijos tarnybos pagal programoje pateiktą informaciją ir remdamasi suderinta metodika apskaičiavo, kad vidutinio metinio struktūrinio balanso pasikeitimas 2010–2013 m. sudarys apie 0,5 procentinius punktus BVP, o tai mažiau negu rekomendavo Taryba. Be to, deficitas ir skola vis tiek gali būti didesni, nei siekiama. Tikimasi, kad 2011 m., siekiant planuojamo deficito rodiklio, į papildomą biudžetą bus įtraukta papildomų priemonių. Programoje nenurodomos priemonės išlaidoms riboti, kurios bus taikomos po 2011 m., ir negalima atmesti tikimybės, kad prireiks vykdyti papildomas finansinės pagalbos operacijas, kurios turėtų poveikį deficito ir skolos dydžiui.
- (9) Nors valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo (palyginti su 2009 m., kai jis buvo didžiausias), tolesnis konsolidavimas, siekiant iki 2013 m. panaikinti perviršinį deficitą ir po to pasiekti vidutinės trukmės tikslą, išlieka vienas svarbiausių Slovėnijos uždavinių. Pagal pastaraisiais metais vykdytą konsolidavimo strategiją tolesnis 2011–2014 m. stabilumo programoje numatytas išlaidų mažinimas daugiausia taikomas viešojo sektoriaus darbo užmokesčiui, socialinėms išmokoms (įskaitant pensijas) ir valstybės investicijoms. Tačiau stabilumo programoje nepateikiama jokios išsamios informacijos apie priemones, planuojamas įgyvendinti po 2011 m. Imamasi tolesnių taisyklių veiksmų papildomo biudžeto atveju, kad būtų pasiektas 2011 m. planuojamas deficitas. Vidutinės trukmės konsolidavimo strategijos patikimumą būtų galima padidinti priėmus daugiau struktūrinių išlaidas ribojančių priemonių, o ne laikinų intervencijų, kuriomis pasižymėjo pastarosios konsolidavimo pastangos, ir sukūrus labiau įpareigojančią vidutinės trukmės biudžeto sistemą. Stabilumo programoje patvirtinta, kad išlaidų taisyklė bus įvesta, tačiau pagrindines nuostatas, pavyzdžiui, nesilaikymo apibrėžtį, dar reikės parengti. Galiausiai, palyginti mažas išlaidų efektyvumas, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros ir švietimo srityse, reiškia, kad Slovėnija dar neišnaudojo visų galimybių vykdyti išlaidų mažinimu grindžiamą konsolidavimą nepablogindama viešųjų paslaugų kokybės. Stabilumo programoje pristatomos iniciatyvos racionalizuoti viešąsias paslaugas ir išmokas, pradėti taikyti vienodą viešųjų pirkimų sistemą; tačiau kai kurios iš šių priemonių išsamiau nepristatytos.
- (10) Ilgalaikis visuomenės senėjimo poveikis biudžetui Slovėnijoje gerokai didesnis už ES vidurkį. Be to, vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimo darbo rinkoje ir užimtumo rodikliai labai maži (36,5 % ir 35 %, palyginti su ES vidurkiu (atitinkamai 49,7 % ir 46,3 %)), daugiausia dėl mažo pensinio amžiaus ir nepakankamų paskatų aktyviam senėjimui. Siekdamas padidinti pensinį amžių ir kartu išsaugoti tinkamas pensijas, parlamentas neseniai patvirtino pensijų reformą. Pagal stabilumo programą tai leistų iki 2030 m. stabilizuoti su visuomenės senėjimu susijusias išlaidas ir tai būtų pirmas reikšmingas žingsnis siekiant pensijų sistemos tvarumo. Ši reforma atmesta per 2011 m. birželio 5 d. surengtą referendumą. Pensijų sistemos tvarumo problema išlieka, todėl reikia rasti kitų jos sprendimo būdų. Remiantis Komisijos vėliausiu vertinimu, rizika, susijusi su viešųjų finansų ilgalaikiu fiskaliniu tvarumu, yra didelė.
- (11) Darbo rinka ganėtinai susiskaidžiusi pagal darbo sutarčių formas – darbuotojai, dirbantys pagal nuolatinės darbo sutartis, turi geresnes užimtumo garantijas, palyginti su darbuotojais, dirbančiais pagal terminuotas darbo sutartis. Jaunų darbuotojų (15–24 metų amžiaus), dirbančių pagal laikinas darbo sutartis, įskaitant „studentų darbą“, dalis didžiausia ES (2009 m. – 67 %), o laikinas darbo sutartis pakeisti nuolatinėmis palyginti sudėtinga. Ankstesni

bandymai spręsti šią problemą nebuvo sėkmingi. Siekdama suvienodinti skirtingų rūšių darbo sutartyse numatytas teises ir pareigas, vyriausybė planuoja susitarti su socialiniais partneriais peržiūrėti Darbo santykių įstatymą. Be to, „studentų darbas“ – reikšminga, iš esmės nereguluojama, mokesčių atžvilgiu palanki lygiagreti darbo rinka. Šis svarbus klausimas į nacionalinę reformų programą neįtrauktas dėl referendumo ir programos pateikimo sutapimo.

- (12) Kitos Slovėnijos darbo rinkos struktūrinės problemos, ne tik rinkos susiskaidymas, kilo dėl darbo rinkos poreikių ir įgūdžių neatitikimo – tai pripažįstama nacionalinėje reformų programoje. Nacionalinėje reformų programoje numatoma daug investuoti į mokymą, kad būtų pagerinti įgūdžiai ir galimybės įsidarbinti. Programoje išdėstyti planai, kaip toliau tobulinti perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, didžiausią dėmesį skiriant profesinio orientavimo paslaugų teikimui visose švietimo sistemos pakopose. Planuojama modernizuoti įdarbinimo paslaugas, kad siūlomi įgūdžiai geriau atitiktų darbo rinkos poreikius. Siekiant šias reformas sėkmingai įgyvendinti, reikia tobulinti sistemą, kad būtų galima laiku numatyti esamus ir prognozuojamus darbo rinkos poreikius.
- (13) Ekonomikos nuosmukio poveikis paskolų portfeliams pasireiškė pavėluotai, dėl didėjančios neveiksnių paskolų dalies didėja bankų sąnaudos, susijusios su vertės sumažėjimu ir atidėjimais. Du pagrindiniai valstybei priklausantys bankai buvo rekapitalizuoti, nes to būtinai reikėjo. Vyriausybė taip pat pasiūlė priemones, siekdama paspartinti pretenzijų patenkinimą ir skatinti skolinimą produktyviai veiklai, kreditų srautams į realią ekonomiką atkurti, taip pat gali prireikti tolesnių veiksmų.
- (14) Kai kurie paslaugų sektoriaus segmentai yra apsaugoti nuo konkurencinio spaudimo ir juos galima apibūdinti kaip aukštų antkainių ir didelės koncentracijos sektorius, dėl kurių išauga visos ekonomikos sąnaudos. Tai kartu su aktyviu valstybės dalyvavimu ekonomikos procesuose ir kitomis kliūtimis verslui sąlygoja, kad potencialiai naudingos tiesioginės užsienio investicijos yra palyginti mažos. Slovėnija planuoja paspartinti Paslaugų direktyvos įgyvendinimą, nes tai padaryti ji smarkiai vėluoja. Taip pat ji ketina užtikrinti visišką Konkurencijos apsaugos tarnybos savarankiškumą ir nustatyti tinkamas parduoti valstybės kapitalo investicijas. Šie planai nedetalizuoti, be to esama su jų įgyvendinimu susijusios rizikos.
- (15) Slovėnija pasirašė paktą „Euro plus“. Nors Slovėnijos nacionalinėje reformų programoje nurodyti galimi įsipa-

reigojimai ir tikslai keturiojo paktą „Euro plus“ srityse (skatinti konkurenciją ir užimtumą, prisidėti prie viešųjų finansų tvarumo ir stiprinti finansinį stabilumą), Komisijai iki 2011 m. birželio 7 d. apie tvirtus įsipareigojimus pranešta nebuvo.

- (16) Komisija įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovėnijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes būtina stiprinti bendrą ES ekonomikos valdymą ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų. Atsižvelgiant į tai, Komisija mano, kad norint pasiekti stabilumo programoje nustatytą deficito tikslą reikės priimti papildomų priemonių papildomo biudžeto atveju. Po 2011 m. kyla pavojus deficito ir skolos tikslams, nes stabilumo programoje nenurodytos konkrečios tvarios priemonės išlaidoms riboti. Nacionalinėje reformų programoje pateikiamos priemonės, kuriomis siekiama gerinti finansų sektoriaus padėtį, tačiau jos gali būti nepakankamai plataus užmojo. Vertinime taip pat nurodyta, kad reikia skatinti nacionalinius augimo šaltinius, visų pirma didinti jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimą darbo rinkoje ir tuo tikslu mažinti rinkos susiskaidymą ir spręsti įgūdžių neatitikimo poreikiams problemą. Be to, reikia stiprinti konkurenciją ir atverti daugiau investavimo ir augimo galimybių paslaugų ir tinklų sektoriuose.
- (17) Atsižvelgdama į šį vertinimą, taip pat į 2009 m. gruodžio 2 d. Tarybos rekomendaciją pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 7 dalį, Taryba išnagrinėjo 2011 m. atnaujintą Slovėnijos stabilumo programą ir pateikė savo nuomonę⁽¹⁾, kurią visų pirma išdėstė toliau pateikiamose 1 ir 2 rekomendacijose. Atsižvelgdama į 2011 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvada, Taryba išnagrinėjo Slovėnijos nacionalinę reformų programą,

REKOMENDUOJA Slovėnijai 2011–2012 m. imtis šių veiksmų:

1. Pasiekti 2011 m. deficito tikslą, pagrįsti 2012 m. deficito tikslą konkrečiomis priemonėmis ir griežtai įvykdyti reikiamą konsolidavimą, būti pasiruošus priimti papildomas priemones, kad būtų užkirstas kelias galimiems nuokrypimams. Paremti šį programos laikotarpio reikalingą koregavimą papildomomis priemonėmis, kad būtų užtikrinta, jog vidutinės metinės fiskalinės pastangos atitinka Tarybos

⁽¹⁾ Numatyta Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 3 dalyje.

- rekomendacijas pagal perviršinio deficito procedūrą ir lygiavertį procesą siekiant atitinkamo vidutinės trukmės tikslo. Šiuo tikslu naudoti struktūrines išlaidų ribojimo priemonės ir pašalinti nustatytus trūkumus bei įgyvendinti įpareigojančią vidutinės trukmės biudžeto sistemą. Pagreitinti deficito sumažinimą, jei ekonominės ar biudžetinės sąlygos bus geresnės, nei tikimasi.
2. Imtis reikiamų veiksmų, kad būtų užtikrintas ilgalaikis pensijų sistemos tvarumas kartu išsaugant tinkamas pensijas. Didinti vyresnio amžiaus žmonių užimtumo lygį vėlesniu išėjimu į pensiją ir toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir mokymosi visą gyvenimą priemones.
 3. Imtis tolesnių priemonių bankų sektoriuje, jei reikia, stiprinant balansą ir paskolų portfelį, siekiant padidinti tikrosios ekonomikos kreditavimą.
 4. Pasikonsultavus su socialiniais partneriais ir vadovaujantis nacionaline praktika imtis veiksmų skirtumams tarp teisių ir pareigų, garantuojamų pagal nuolatines ir laikinas darbo sutartis, pašalinti. Atnaujinti pastangas spręsti lygiagrečios darbo rinkos, atsiradusios dėl nereguliuojamo „studentų darbo“, problemą.
 5. Parengti sistemą, pagal kurią būtų prognozuojama, kokių įgūdžių ir kompetencijų reikia, kad būtų sukurta į poreikius reaguojanti darbo rinka. Įvertinti valstybinės užimtumo tarnybos efektyvumą, ypač profesinio orientavimo ir konsultavimo paslaugų atžvilgiu, kad įgūdžiai labiau atitiktų darbo rinkos poreikius.
 6. Supaprastinti reglamentuojamoms profesijoms taikomas nuostatas ir pagerinti Konkurencijos apsaugos tarnybos administracinius gebėjimus, kad būtų pagerinta verslo aplinka ir pritraukta investicijų.
- Priimta Briuselyje 2011 m. liepos 12 d.
- Tarybos vardu*
Pirmininkas
J. VINCENT-ROSTOWSKI